

ÅRSRAPPORT 2017

FJELLNETTVERKET

Innhold

Styreleder har ordet	3
VISJON	4
FORMÅL	4
STRATEGIER	4
Medlemmer	5
Rådet	6
Styret i Fjellnettverket	7
Varamedlemmer til styret	8
Sekretariat	8
Fjellnettverket skal være en aktiv deltager og leverandør i regional og nasjonalpolitiske diskusjoner	9
Formilde kunnskap om fjellområdene	11
Fjellnettverket skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid	12
Fjellnettverket kan iverksette egne prosjekter og tiltak	13
Fjellindeksen	13
Mat og opplevelser i fjellområda	13

Styreleder har ordet

2017 har vært et aktivt år for Fjellnettverket. Ny daglig leder er på plass. Kari Randen inntok Geilokontoret 2. oktober. Buskerudsendinga og Hallingdølen var på plass. Og det har vært travelt – mye å sette seg inn i og ta tak i. Ikke minst forberedelser til Grühne Woche – IGW - i Berlin januar 2018. Flere innspill til ulike høringer og daglig drift.

Fjellnettverkets styre har hatt en grundig debatt om hvordan vi skal være synlige og hvilken politikk vi skal legge størst vekt på. Hovedsatsinger er reiseliv og lokalmatproduksjon. Vi fikk spille inn til Næringskomiteén på Stortinget til statsbudsjettet for 2018. Fjellnettverket var ikke alene om å påpeke at økt reiselivsmoms ville gi større utfordringer. Vi tok også opp større bevilgning til Norges Geologiske undersøkelser, med bakgrunn i at områder som våre medlemmer – særlig Oppland og Hedmark – har mineralforekomster med betydelig potensial.

Fjellindeksen som Fjell-forsk-nett har hånd om, er konkretisert og gir Fjellnettverkets medlemmer og Fjellnettverkets styre fakta som gir gode argumenter i den politiske debatten. I 2017 gjennomførte Stortinget endelig fastsettelse av de nye regionene eller fylkeskommunene, som medfører fortsatt tre valgte politiske nivå i Norge. Fjellindeksen er nyttig når oppgaver til de nye fylkeskommunene skal politisk behandles og defineres. Fjellnettverket har gode politisk verktøy gjennom Fjellindeksen og det forskermiljøet vi samarbeider med.

Lokalmatproduksjon med hånd om verdikjeden fra råvare til ferdig produkt er et viktig politisk anliggende for Fjellnettverket. Her er utforma og gitt innspill til jordbruksforhandlingene og Matnasjonen Norge 2030.

Fjellkonferansen og rådsmøtet på Tynset i juni var vellykket og gir inspirasjon til videre arbeid med årlige fjellkonferanser. Ungdommen hadde også sin egen Fjellkonferanse i 2017.

Det er også god grunn til å ønske de nye medlemmene i Fjellnettverket velkommen. Alle nye medlemmer og forespørsler om medlemskap følges opp, og Fjellnettverket merker seg hvilke politiske og praktiske behov kommuner og regioner i Fjell-Norge har.

Steinar Berthelsen

Styreleder

VISJON

Levende og livskraftige fjellbygder

FORMÅL

Fjellnettverket er et politisk nettverk, som skal være pådriver for en politikk som sikrer at ressurser og verdier i fjellområdene gir grunnlag for utvikling og trivsel i fjellområdene i Norge.

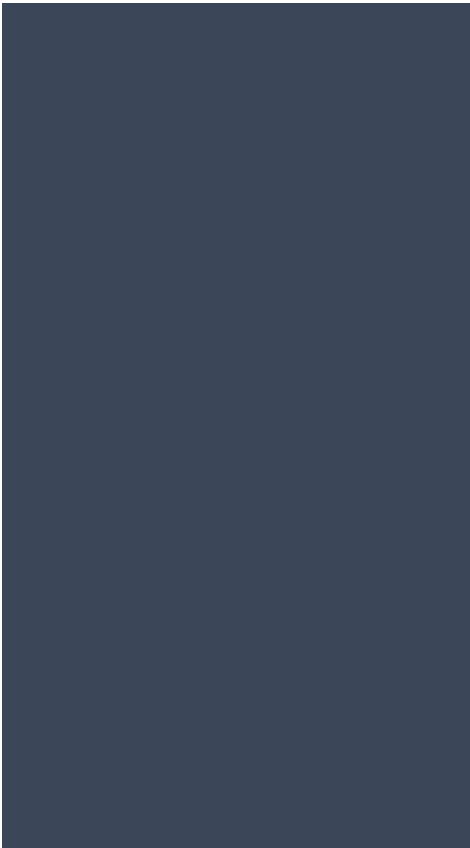
STRATEGIER

Fjellnettverket skal være en aktiv deltaker og leverandør i regional- og nasjonalpolitiske diskusjoner

Fjellnettverket skal formidle kunnskap om fjellområdene

Fjellnettverket skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid

Fjellnettverket kan iverksette egne prosjekter og tiltak

Medlemmer

Fjellnettverket er en medlemsorganisasjon som i 2017 hadde følgende medlemmer:

Fylkeskommuner: Buskerud, Hedmark, Oppland og Telemark

Regionråd: Regionrådet for Fjellregionen, Midt-Gudbrandsdal regionråd, Nord-Gudbrandsdal regionråd, Regionrådet i Hallingdal, Setesdal Regionråd, Valdres Natur- og Kulturpark

Vest-Telemarkrådet ble medlem i Fjellnettverket 12. juni 2017.

Kommuner: Hjartdal, Krødsherad, Nordre Land, Rollag, Tinn, Vinje og Øyer.

Rådet

Rådet er Fjellnettverkets øverste organ. Medlemmene velger representanter med personlige vararepresentanter til Rådet. Funksjonstida er fire år, og tilsvarer valgperioden. Oversikten viser Rådet ved utgangen av 2017.

Fylkeskommuner

Buskerud fylkeskommune: Steinar Berthelsen (AP), Iselin Haugo (H)

Hedmark fylkeskommune: Dag Rønning (SP), Heidi Lundstedt (H)

Oppland fylkeskommune: Even Alexander Hagen (AP), Eivind Brenna (V)

Telemark fylkeskommune: Jørund A. Ruud (Ap), Olav Urbø (Sp)

Regionråd

Regionrådet for Fjellregionen: Ragnhild Aashaug (Sp), Jan Refsethås, (Sp)

Midt-Gudbrandsdal regionråd: Arne Fossmo (Ap), Ole Tvette Muriteigen (Sp)

Nord-Gudbrandsdal regionråd: Bjarne Eiolf Holø (Sp), Jann-Erik Dalum (Ap)

Regionrådet i Hallingdal: Oddvar Grøthe (Sp), Heidi Granli (Ap)

Setesdal Regionråd: Jon Rolf Næss (Ap), Steinar Kyrvestad (Ap)

Valdres Natur- og Kulturpark: Kjell Berge Melbybråten (Ap), Toril Grønbrekk (Ap)

Vest-Telemarkrådet: Jon Rikard Kleven (Sp), Jarand Felland (Sp)

Kommuner

Hjartdal kommune: Bengt Halvard Odden (Ap)

Krødsherad kommune: Gustav Kalager (Ap)

Nordre Land kommune: Ola Tore Dokken (Sp)

Tinn kommune: Bjørn Sverre Sæberg Birkeland (Sp)

Rollag kommune: Dag Lislien (Sp)

Vinje kommune: Jon Rikard Kleven (Sp)

Øyer kommune: Brit Kramprud Lundgård (Ap)

STYRET I FJELLNETTVERKET

Styret er satt sammen av en representant fra hver fylkeskommune og fire representanter fra kommunene/regionrådene. Styreleder og nestleder velges for en periode på to år. Styret har ansvar for den daglige ledelsen av Fjellnettverket

Steinar Berthelsen
Styreleder
Buskerud Fylkeskommune

Aud Hove
Nestleder
Oppland fylkeskommune

Ragnhild Aashaug
Regionrådet for Fjellregionen

Jørund A. Ruud
Telemark
fylkeskommune

Solveig Vestenfor
Regionrådet for Hallingdal

Sanja Pasovic
Tinn Kommune

Kjell B. Melbybråten
Valdres Natur- og
Kulturpark

Dag Rønning
Hedmark
Fylkeskommune

VARAMEDLEMMER TIL STYRET

Varamedlemmer til styret i prioritert rekkefølge:

1. Dag Lislien, Rollag kommune
2. Bjarne Eiolf Holø, Regionrådet for Nord-Gudbrandsdalen
3. Mari Helene Botterud, Øyer kommune
4. Heidi Lundstedt, Hedmark fylkeskommune
5. Liv Solveig Alfstad, Nordre Land kommune – har fritak fra 1.nov. 2016
6. Eva Markset Lia, Telemark fylkeskommune

SEKRETARIAT

Sekretariatet i Fjellnettverket holder til på Reiselivssenteret på Geilo. Det har i perioden bestått av:

Monica Ericsson var ansatt som daglig leder ut juli 2017, og arbeidet deretter på timebasis fram til ny daglig leder Kari Randen begynte 1. oktober.

Øyvind Nese ble 1. oktober ansatt i et engasjement som prosjektleder for arbeidet med Internationale Grüne Woche.

Fjellnettverket er organisert som en ytre enhet av Buskerud fylkeskommune. Buskerud fylkeskommune har det administrative ansvaret, og bidrar med tjenester som regnskapsføring, IKT og webtjenester m.m. De ansatte er tilknyttet utviklingsavdelingen i Buskerud Fylkeskommune.

ADMINISTRATIV GRUPPE

Alle medlemmene i Fjellnettverket har en administrativ representant som bidrar med saker og innstillinger som legges fram for styret. Kontaktene har også ansvaret for å formidle aktuelle problemstillinger fra Fjellnettverket inn i sin organisasjon. Hoveddelen av arbeidet foregår på e-post eller telefon. Administrativ gruppe har hatt to fysiske møter i 2017. De som har styrerepresentanter fra egen organisasjon møter i styremøtene.

- Hedmark fylkeskommune, Torunn Kornstad
- Telemark fylkeskommune, Heidi Jønholdt
- Buskerud Fylkeskommune, Hilde Beate Aarø.
- Oppland Fylkeskommune, Morten Aas
- Valdres Natur- og kulturpark, Jørund Ødegård Lunde
- Regionrådet for Fjellregionen, Rune Jørgensen
- Kongsbergregionen, Håvard Fossbakken
- Hallingdal regionråd, Knut Arne Gurigard
- Regionrådet Nord-Gudbrandsdal, Frode Damstuen (erstattet Ola Aasaaren i 2017)
- Regionrådet for Midt-Gudbrandsdal, Irene Teige Killi
- Regionrådet for Vest-Telemark, Anne Amundstveit
- Vinje Kommune, Dorte Huitfeldt
- Tinn kommune, Oddmund Olesrud
- Krødsherad kommune, ikke oppnevnt
- Hjartdal kommune, Anne Bamle
- Øyer kommune, Henning Holmbakken
- Nordre Land kommune, Bente Øverby

FJELLNETTVERKET SKAL VÆRE EN

AKTIV DELTAKER OG LEVERANDØR I REGIONAL- OG NASJONALPOLITISKE DISKUSJONER

I 2017 har Fjellnettverket engasjert seg i en rekke saker for å fremme fjellområdenes interesser. I tråd med handlingsplanen har reiseliv og landbruk vært prioriterte arbeidsområder.

I desember 2016 kom jordbruksmeldingen *Endring og utvikling. En framtidsrettet jordbruksproduksjon* (Meld. St. 11 (2016- 2017)). Fjellnettverket hadde flere innspill i høringen, og la vekt på å beholde hovedmålet om at hele landet skal brukes for å styrke matproduksjonen.

[Fjellnettverkets uttalelse til jordbruksmeldinga](#)

Stortingsmeldingen *Bærekraftige byar og sterke distrikt* (Meld. St. 18 (2016-2017) kom i februar, og Ragnhild Aashaug representerte Fjellnettverket i høringen. Fjellnettverket ønsket en tydeligere fjellpolitikk og et sterkere fokus på fjellbygdene. Ny fjellsatsing, styrking av fjellandbruket og reiselivet, drivkrefter for vekst i distriktsregioner, flere statlige arbeidsplasser i distriktene og egen tiltakspakke for infrastruktur var tema som Fjellnettverket tok opp i høringen.

[Fjellnettverkets innspill til Stortingsmeldingen Bærekraftige byar og sterke distrikt](#)

I årets forslag til Statsbudsjett mente Fjellnettverket at det var flere forslag som ville få negative konsekvenser for fjellområdene.

Til Kommunal- og forvaltningskomiteen la Fjellnettverket vekt på at kuttet i regionale utviklingsmidler særlig vil ramme kommuner med store distriktsutfordringer, og ha negative effekter på mulighetene for sysselsetting, entreprenørskap og ressursutnyttelse.

Programmet «Verdiskaping i fjellområdene» har de siste fem årene bidratt til verdiskaping og næringsutvikling i fjellområdene» I forslaget til statsbudsjett var programmet fjernet. Fjellnettverket mente programmet har vært viktig for fjellområdene og burde ha blitt videreført. ([Fjellnettverkets innspill til Kommunal- og forvaltningskomiteen.](#))

I Næringskomiteen var Fjellnettverket kritisk til regjeringens forslag om økt moms for reiselivet fra 10 til 12 prosent, og etterlyste oppfølging og finansiering av Stortingsmeldingen *Opplev Norge – unikt og eventyrlig*.

Det ble også påpekt at det er et behov for å slutføre mineralkartleggingsprogrammene for Sør-Norge, der det gjenstår kartlegging av 66 prosent av landarealet. Fjellnettverket ba om at bevilgingene til NGU ble økt med minst 7 millioner kroner. ([Fjellnettverkets innspill til Næringskomiteen](#))

I 2016 ble statsallmenningsutvalget oppnevnt for å gjennomgå fjellova (lov av 6. juni 1975 nr. 31 om utnyttning av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane) og statsallmenningsloven (lov av 19. juni 1992 nr. 60 om skogsdrift m.v. i statsallmenningene). Fjellnettverket sendte en uttalelse til utvalget der det ble understreket at et viktig prinsipp er at all verdiskaping fra statsallmenningene skal brukes i statsallmenningene eller til det beste for allmenningsbygdene. Det ble videre framhevet at det bør legges til grunn en 50/50 deling av brutto inntekter, både eksisterende og framtidige.

Byggingen av Matnasjonen Norge er ett av målene som er satt for landbruks- og matpolitikken. Landbruks- og matdepartementet inviterte i desember 2017 ulike aktører til å komme med innspill på utviklingen av Matnasjonen Norge. I sitt innspill la Fjellnettverket vekt på trygg og sikker matproduksjon, produksjon i hele Norge, utnyttelse av utmark, opprettholdelse av kulturlandskap, behov for sesongvariasjon i forbruket og inntektsmuligheter. Fjellnettverket påpekte behovet for rammevilkår som sikrer bosetting, lønnsomhet i alle ledd i produksjonskjeden, et bærekraftig landbruk, og gode muligheter for landbruk over hele landet. I utforming av virkemidlene bør områder der det er mest krevende å drive lønnsom produksjon, prioriteres.

”I fjellområdene bidrar reiselivet til arbeidsplasser og bosetting, og er helt sentralt i lokal utvikling og verdiskaping.”

– Steinar Berthelsen til Næringskomiteen.

FORMIDLE KUNNSKAP OM FJELLOMRÅDENE

Kunnskap om utfordringer og muligheter i fjellbygdene er en forutsetning for god politikk. I tett samarbeid med fagmiljøer og andre organisasjoner skal Fjellnettverket bidra til økt kjennskap til utviklingen i fjellbygdene

Samarbeidsparter

Fjellnettverket har samarbeidsavtaler med Fjell-Forsk-Nett og Norges Fjellstyresamband, i tillegg til et tett samarbeid med Utmarkskommunenes sammenslutning, USS. Fjellnettverket har i 2017 også arbeidet for å få til et tettere samarbeid med Den Norske Turistforening.

Kommunikasjon

I 2017 har Fjellnettverket i hovedsak brukt interne kommunikasjonskanaler for å bygge opp nettverket. Fjellnettverket arbeider ut fra en kommunikasjonsplan, der oppdaterte nettsider og egen facebookside er sentrale elementer. Nettsiden ble oppdatert jevnlig i 2017.

Konferanser og fagdager

I 2017 var det 30-årsjubileum for Norges deltakelse på Internationale Grüne Woche. Fjellnettverket holdt presentasjon på jubileumsarrangementet på den norske ambassaden i Berlin.

25.-27. januar arrangerte Fjellnettverket en studietur til Berlin, med seminar med destinasjonsselskaper og matnettverk fra fjellområdene. Som en oppfølging av dette arbeidet ble det arrangert en samling i mars, for å arbeide videre med overordnede målsettinger for arbeidet med mat og opplevelser, og spesielt med målsettinger for deltakelsen på Grüne Woche.

27.-29. januar ble det arrangert en konferanse for ungdom fra kommunene i Fjellnettverket. Konferansen ble arrangert av Regionrådet for Hallingdal.

I samarbeid med Oppland fylkeskommune og Norsk spekematfestival ble årets Fjellkonferanse og rådsmøte holdt på Tynset 7.-9. juni. Tema for konferansen var fjellsatsinga og betydningen av dyrevelferd og mathelse har for reiselivet.

Produsenter, matnettverk og destinasjonsselskap som skulle delta på Internationale Grüne Woche hadde en samling i Oslo 25. oktober.

Fjellnettverket var i 2017 representert på:

- Landsmøte i Utmarkkommunes sammenslutning,
- Snowball 2017 – nasjonal konferanse om destinasjonsutvikling,
- Hardangerviddakonferansen Rein Vidde,
- Fremtiden i utmarka - seminar
- Årsmøte/årskonferanse i Euromontana.

Forskning

Fjellnettverket inngikk i 2017 et samarbeid med Fjell-Forsk-Nett om i felleskap å utvikle en indeks for utviklinga i fjellkommunene.

FJELLNETTVERKET SKAL

DELTA AKTIVT I INTERNASJONALT SAMARBEID

Fjellnettverket samarbeider med Euromontana, samt via andre internasjonale og europeiske organisasjoner. I dette samarbeidet vil vi påvirke politikk og virkemidler som i stadig økende grad blir utviklet på de internasjonale arenaene.

Gjennom samarbeid med den europeiske organisasjonen Euromontana har Fjellnettverket et bredt samarbeid ut mot Europa. Fjellnettverket koordinerer fellessaker, og har løpende kontakt med styremedlemmene i Euromontana og de administrative følgerepresentantene. De norske styremedlemmene i Euromontana har siden 2013 hatt observatørstatus i styremøtene i Fjellnettverket. Dette for å sikre god kontinuitet og sammenheng i arbeidet mellom Fjellnettverket og Euromontana.

I Euromontana er det fokusert på å representere fjellsamfunn gjennom regelmessig kontakt med

europeiske institusjoner, regjeringer og tverrnasjonale organisasjoner som driver med forvaltning av fjellområdene.

I 2017 ble det i gjennom Euromontana arbeidet med forskningsprosjektet SIMRA, et forskningsarbeid som tar for seg sosial innovasjon. Forskerne skal kartlegge endring av sosial praksis som svar på sosiale utfordringer, som søker å styrke sosial velferd og velvære, og som med nødvendighet bygger på involvering av sivilsamfunnsaktører. I 2017 var Steinar Berthelsen fra Buskerud fylkeskommune, Dag Rønning fra Hedmark fylkeskommune og Tor Arnesen, Østlandsforskning, styrerepresentanter i Euromontana.

FJELLNETTVERKET KAN

IVERKSETTE EGNE PROSJEKTER OG TILTAK

Fjellnettverket har i 2017 hatt to prosjekter: Utviklingen av en fjellindeks for kommunene i fjellnorge, og et arbeid med mat og opplevelser i fjellområdene. Begge skal være med på å styrke Fjellnettverket, og bidra til at vi når våre mål.

FJELLINDEKSEN

I samarbeid med Fjell-Forsk-Nett ble det i 2017 startet et utviklingsarbeid for å lage en felles indeks for fjellkommuner. For å utarbeide indeksen tar forskerne i bruk eksisterende statistikk og sammenstiller denne. Indeksen viser blant annet oversikt over næringsutvikling, sysselsetting og livskvalitet i fjellområdene.

Målet er at fjellindeksen skal bidra i arbeidet med å sette fjellområdene på dagsorden, og gi et grunnlag for videre kunnskapsutvikling. Første utgave av indeksen skal ferdigstilles i 2018.

MAT OG OPPLEVELSER I FJELLOMRÅDA

Fjellnettverket har som mål å bidra til økt verdiskaping i mat- og opplevelsesnæringene i fjellområdene. Prosjektet er finansiert via Oppland fylkeskommune som forvalter tilskuddordningen «Verdiskaping og næringsutvikling i fjellområda» for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Prosjektet skal bidra til samarbeid mellom eksisterende nettverk og ulike aktører med utgangspunkt i regionens produkter og tjenester. Prosjektet har to hovedaktiviteter: For det første

nettverksbygging og kompetanse, for det andre internasjonalt samarbeid.

I 2017 ble Fjell-Norge plukket ut som en av de tre regionene som representerer Norge på Internationale Grüne Woche i Berlin, og Fjellnettverket tok på seg prosjektlederansvaret for dette arbeidet. Norges deltakelse på messen i Berlin er ett av to store nasjonale omdømmeprosjekt for mat og landbruk; Matstreif nasjonalt og Internationale Grüne Woche internasjonalt. Den norske deltakelsen var en fellesstand med lokalmat- og reiselivsbedrifter fra Trøndelag, Fjord Norge og Fjell-Norge.

I 2017 ble det nedsatt en arbeidsgruppe og en styringsgruppe for arbeidet, samt en rekke ulike produsenter og reiselivsaktører som representerte fjellområdene i Berlin i januar 2018. Styringsgruppen hatt følgende medlemmer: Steinar Berthelsen (Buskerud fylkeskommune/Fjellnettverket), Aud Hove (Oppland fylkeskommune/Fjellnettverket), Gunhild Dalaker Tuseth (Fylkesmannen i Buskerud), Christian Hedlöv Engh (Innovasjon Norge Innlandet), Trond Carlson (Oppland fylkeskommune), Kari Randen (Fjellnettverket). Styringsgruppen har vært ledet av Steinar Berthelsen.

Arbeidsgruppen har bestått av Henning Vangsnes (Valdres Natur- og Kulturpark), Karin Blomberg (Innovasjon Norge Innlandet), Stine Lunde (Innovasjon Norge Telemark), Hilde Beate Aarø (Buskerud fylkeskommune), Guri Grønolen (Fylkesmannen i Oppland), Turid Windjusveen Olsen (Fylkesmannen i Hedmark), Marit Evanger, (Rørsmat), Anette Svastuen (Gudbrandsdalsmat), Kjellaug Øvreås (Fylkesmannen i Aust- og Vest-

Agder) og Lene Hovi (Valdres Natur- og Kulturpark).

Innovasjon Norge, fylkeskommunene og fylkesmennene i Aust-Agder, Telemark, Buskerud, Oppland og Hedmark, har vært med på arbeidet og bidratt med finansiering. I tillegg var en rekke lokalmatprodusenter, reiselivsaktører og kokker med for å representere og stå på stand for Fjell-Norge.

Planlegging av Internationale Grüne Woche i Oslo. Foto Catrine Dokken.

Postadresse: Buskerud fylkeskommune, Pb. 3563, 3007 Drammen

Besøksadresse: Reiselivssenteret, Vesleslåttvegen 13, 3580 Geilo

Fjellnettverket.no

